Rubai

İki Aylık Rubai ve Şiir Kültürü Dergisi

Sayı: 10 • Temmuz/Ağustos 2022

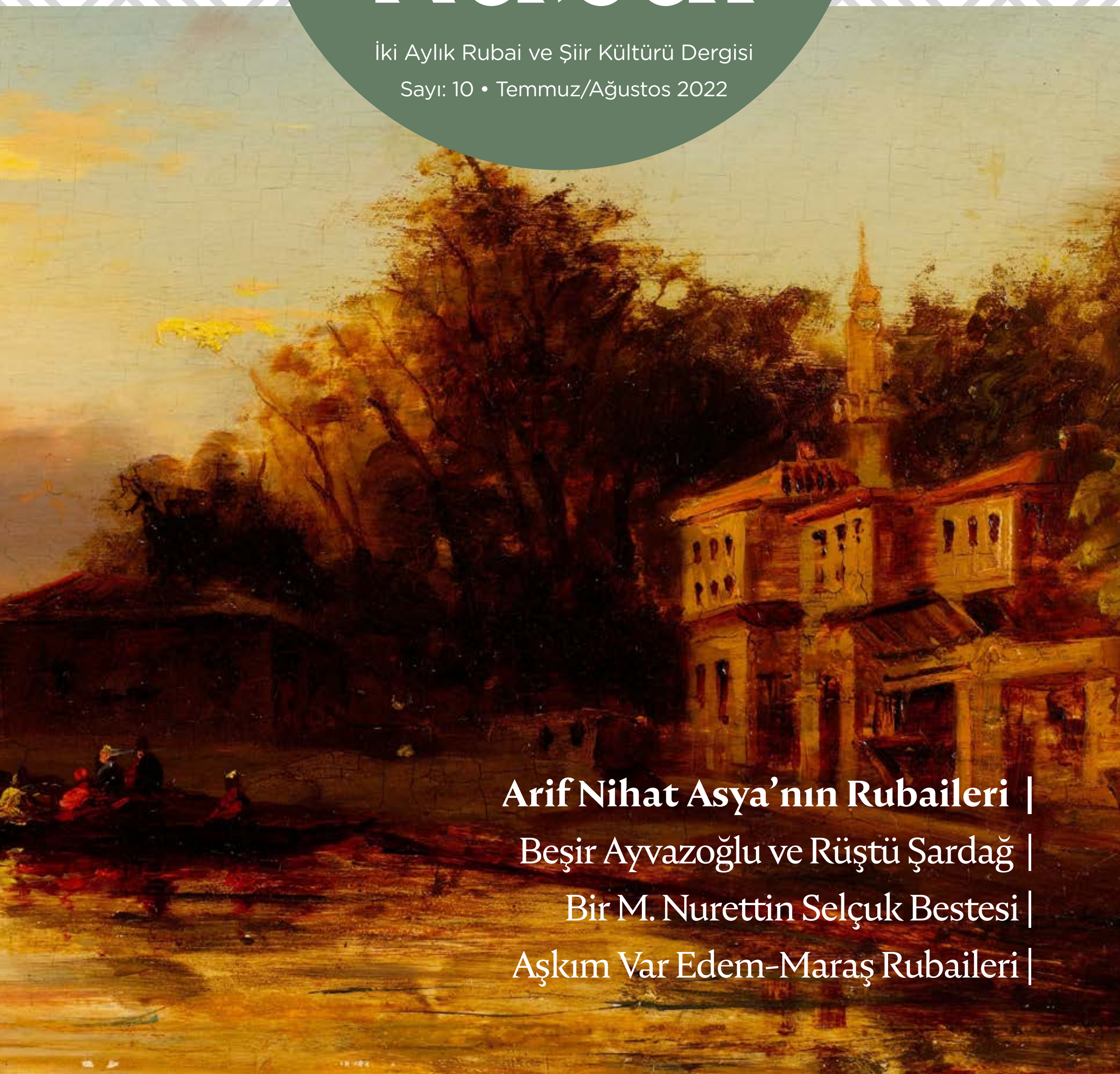

Arif Nihat Asya'nın Rubaileri |

Beşir Ayvazoğlu ve Rüştü Şardağ |

Bir M. Nurettin Selçuk Bestesi |

Aşkım Var Edem-Maraş Rubaileri |

Rubai Rubai Rubai

Rubai

İki Aylık Rubai ve Şiir Kültürü Dergisi
Sayı: 10 • Temmuz/Ağustos 2022

www.rubaidergisi.com

Yayın Yönetmeni : **Ahmet Ziya Kahraman**
Yayın Danışmanı : **Tacettin Şimşek**
Son Okuma : **İbrahim Duran**
Web Geliştirici : **Adil Bayram**

Kapak : Félix Ziem
View of İstanbul

Şiirlerin ve yazıların sorumluluğu şair ve yazarlarına aittir. Tanıtım ve tahlil amacıyla kullanılacak küçük bölümler dışında dergi iktibas edilmemelidir. Her hakkı mahfuzdur.

ESKİDEN YENİYE, MAZMUNDAN İMGEYE

Rubainin Değerli Dostları,

10. sayı ile huzurlarınızdayız.

Kavuşturana şükür!

Bir kez daha gönülden merhaba.

Her edebî metin bir başka edebî metinden hareketle yazılır. Postmodern zamanların sanatçıda uyandırdığı en temel sezgi buydu. Söz konusu tespit aslında bütün güzel sanatlar için geçerliydi. Ortaya konan sanat eseri, geçmiş zamanlardan izler taşıyordu. Bu çerçevede insanlık tarihi boyunca üretilen bütün sanat eserleri, birbiriyle organik bağ ve anlam ilişkisi içindeydi.

Modern ya da postmodern kayıtlar içine hapsolmadan klasiğin ikliminden beslenip şimdiki zamanı geçmişin birikimleriyle zenginleştiren bir anlayış geliştirmek mümkündü. Kemal Tahir'in "kendi öz kaynaklarımızdan beslenen ulusçu bir roman oluşturma" düşüncesi, edebiyatın bütününe yaygınlaştırılabilirdi. Roman kuramını oluştururken mesnevi ve halk hikâyelerini terkibe dâhil edebileceğimiz gibi şiir dünyamızın inşasında gazel, şarkı, rubai, tuyuğ, koşma, ilahi, mani gibi nazım şekillerinden de yola çıkabilirdik.

Keşke yakın tarihimizin hiçbir kesitinde klasik şiiri, âşık tarzı şiiri ve tekke şiirini ilgi alanımızın dışında bırakmasaydık. Edebiyatımızın kadim medeniyetimizle bağını koparmasaydık. Hatta bize özgü yeni nazım şekilleri icat edebilseydik.

Bugün son sözü, "kudemanın yolunda" attığı soylu adımlarla gönül dünyamızda saygın bir yer edinen Haydar Ali Diriöz (1923-2016) söylesin:

Vermişti Halil Nihâd'a bir rıtl eyyâm
Ardından Alî Nihâd'a sunmuş bir câm
Haydar bu iki güneşten almış feyzi
Hiçbir eşi olmayan Nihâdeyn'e selam

(rıtl: Büyük kadeh; eyyam: Zaman; câm: Kadeh; feyz: Bolluk, bereket; Nihadeyn: İki Nihat)

Yeni sayıda buluşmak ümidiyle.

Bismillah.

ARİF NİHAT ASYA: BAYRAK ŞAİRİNİN RUBAİLERİ

Adnan Şerifoğlu

> Edebiyatımızda 17. yüzyılda Azmizâde Haleti ile altın çağını yaşayan rubainin, Cumhuriyet Devri'nde Yahya Kemal Beyatlı ile birlikte en iyi temsilcilerinden biri hiç şüphesiz Arif Nihat Asya'dır.

Arif Nihat Asya'nın rubailerini ilk kez Hürriyet Gazetesi'nin ses kasetlerinden oluşan şiir antolojisinde dinlemiştim. Devlet Tiyatrolarımızın seçkin sanatçılarından biri okuyordu. Fon müziği ile çok uyumlu bir sesti. Çok beğenmiştim. Ötüken Yayınevinden çıkmış, iki cilt ve tamamı 1788 rubaiden oluşan *Rubaiyatı Arif*'i tekrar okumak ise, Yavuz Bülent Bâkiler' in *Arif Nihat Asya İhtişamı* kitabını okuduktan sonra nasip oldu.

Arif Nihat Asya, 7 Şubat 1904 Çatalca/İnceğiz'de doğmuş. Ölümü, Mevlevilerin deyimiyle, Hakka yürümesi ise çok sevdiği Adana'nın kurtuluş günü olan 5 Ocak'ta... 5 Ocak 1975, Ankara... Şimdi Ankara'da yatıyor. Oysa mensubu olduğu Mevleviliğin piri Hazreti Mevlâna'nın şehrinde Konya'ya defnedilmeyi sağlığında çok arzuladığını Yavuz Bülent Bâkiler'le olan sohbetlerinden ve şiirinden öğreniyoruz.

Arif Nihat Asya, çok zor bir başlangıç yapmış bu dünya hayatına. Hatıralarının en dipte kalanlarından hatırladıklarını şöyle anlatıyor:
"İnceğiz'deki evimizin dört büyük odası vardı. Odaların zemini topraktı. Bir odada demle babaannem kalıyordu. Bir odada kızları Gülfem, Asiye, Nuriye, Şadiye halalarım. Bir odada annemle ben kalıyordum. Bir oda da gelen olursa misafirler içindi.
Bir odada annemle ben kalıyorduk, diyorum ama onun yüzünü çok net olarak hatırlayamıyorum. Hani karışık rüyalar görürüz ya, hani uyandıktan sonra gördüklerimizi tam olarak çıkaramayız ya, öyle işte. Annemi 1947 yılına kadar, hep sisler arasından bin bir türlü incelikler, güzellikler arasından seçmeye çalıştım. Ve nedendir bilmiyorum ne zaman burnuma taze ekmek kokuları gelse ben hep annemi hatırladım. Ekmek kokusu ve annem! Bu neden böyle? Bilemiyorum...

Ben daha 7 günlükken babam ölmüş. Yetim kalmışım. 4 yaşıma girdiğim zaman annem yeni bir evlilik yapmış. Eşi, onu İstanbul'dan alıp Akka'ya (bugün bir İsrail şehri) götürmüş. Anneme hiç kırılmadım, kızmadım. Yeni kocasıyla Akka'ya gitmeden önce, beni de yanına almak istemiş. Ama dedem katiyen razı olmamış. O arada annemin bir çocuğu daha olmuş. İstanbul'dan ayrılmadan önce, dedeme çok yalvarıp yakarmış: "Arif'imi bana verin!" diye çok gözyaşı dökmüş. Dedem şiddetle itiraz edince İnceğiz'den boynu bükük ayrılmış ve beni yanına alamadığı için o kadar çok üzülmüş ki süt düğümlenmesi olmuş. Gemide çocuğunu emzirememiş. O zamanın şartları malum! Çocuk bakımsızlıktan ölmüş. Çocuğu ancak Mersin'de toprağa vermişler. Düşünebiliyor musun o annenin çilesini? Ben anneme nasıl kızabilirim?"
Hayatının başladığı yer olan İnceğiz, bir rubaisinde şöyle dile getirecektir kendisini:

Gelmez bana kimse, yok kıyım, yok denizim
Yoktur tanınan tek çocuğumdan da izim.
Arif Nihat Asya, gel ki ben koynunda
Altmış sene önce doğduğun İnceğiz'im.

Arif Nihat, bir edebiyat öğretmeni. Ülkenin değişik yerlerinde ve Kıbrıs'ta görev ifa etmiş. DP iktidarında milletvekilliği de yapmış. *Kıbrıs Rubaileri* de Kıbrıs'taki öğretmenliğinin eseri. Bu arada ömrü boyunca verdiği eserlere bakarsak oldukça velut bir şair ve nesir ustasıyla karşı karşıya kalırız. Hâlihazırda, *Aramak ve Söyleyememek*, *Ayın Aynasında*, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, *Fatihler Ölmez ve Takvimler*, *Rubaiyatı Arif 1-2*, *Ses*

ve Toprak, *Dualar ve Âminler*, *Kanatlarını Arayanlar*, *Kökler ve Dallar*, *Kubbeler*, *Top Sesleri*, *Sevgi Mektupları* kitaplarının sahibidir kendisi...

Arif Nihat, Adana Erkek Lisesi'nde Edebiyat Öğretmeni

Esas konumuz olan rubailerine gelince... Kendisi de bir Mevlevi şeyhi olan şairin (bu tarafı herkesçe bilinmez) rubailerinde bu tarafı çok bariz olarak kendini gösterir. Mevlevilikle ilgili birçok açık ve kapalı ifadeye rastlamamız, Hazreti Pir Mevlana'ya yazılmış rubaileri görmemiz mümkündür.

Mevlâna

Her kıtada rakkasesi var, mutribi var;
Her fırkadan, ardınca gelen mevkibi var...
İndinde yalancıdır, bu aşk ülkesinin,
Kim derse eğer, "maşrıkı var, mağribi var."

Nısfıyye

Bir ney düşer elden, yine bir neyzen ölür;
Dünyayı unutmuş gibi keyfinden ölür...
Hür aşkını, hür ruhunu, hür göğsünden
Bir cezbede nısfıyye üflerken ölür...

Sema

Taatten, ibadetten eder cezbe, bizi...
Rindane rakıslar, götürür Rabbe bizi...
Pervane miyiz, şule miyiz, anlamadık:
Biz Kâbe'yi devretmedeyiz, Kâbe bizi.

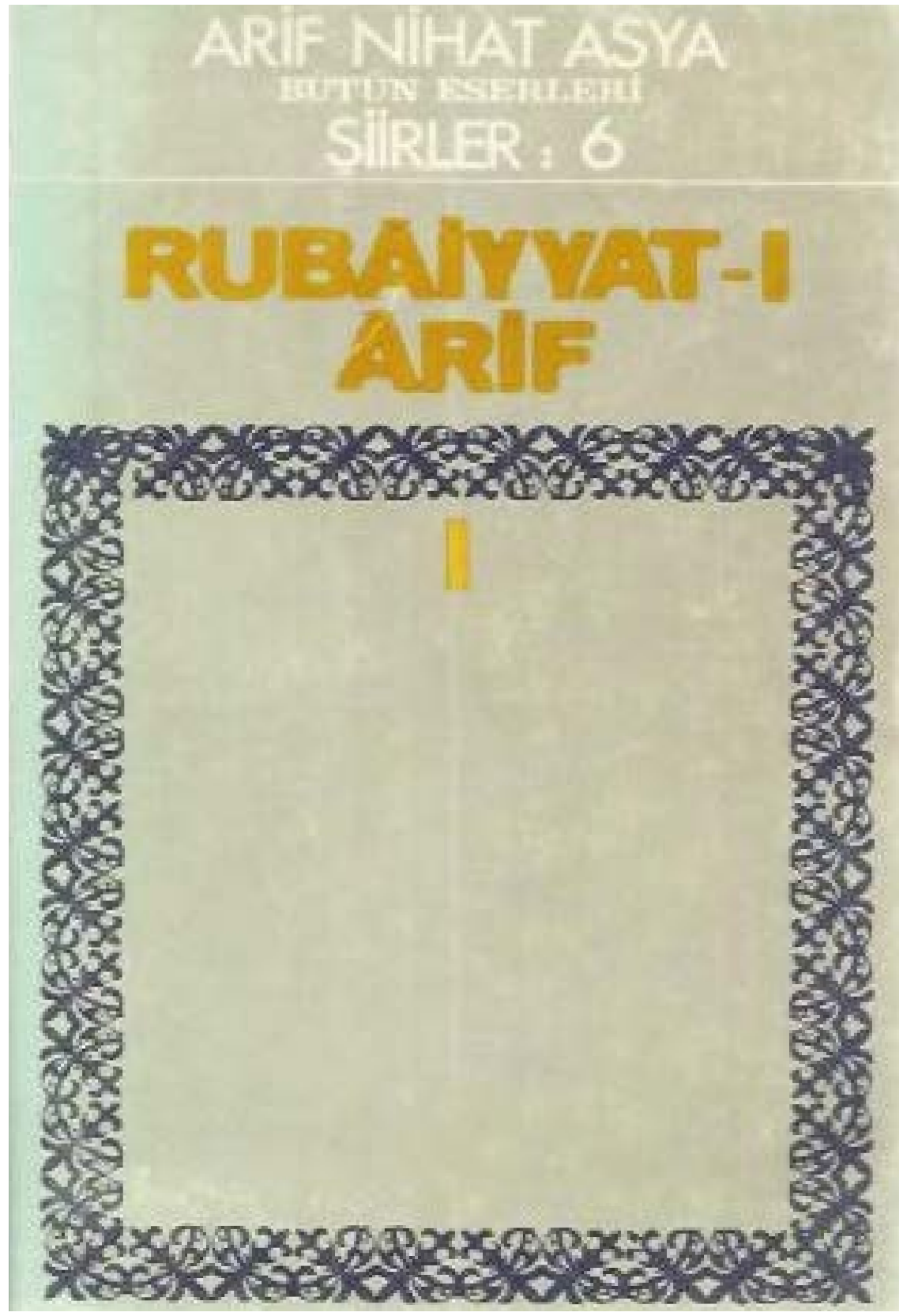

Rüzgâr III

Rüzgâr, uçup Âdem'i Havva'ya götür!
Mecnunu, kanatlarında Leyla'ya götür!
Lakin ya getir Kubbe-i Hadra'yı bana
Yahut beni al, Kubbe-i Hadra'ya götür.

Rubailerin konu olarak çok geniş yelpazede ele alındığını görüyoruz. Kültürümüzün, musikişinas, fatih, devlet adamı, şehir, günlük hayat izlenimleri, gelip geçen ömür, ölüm...
Edebiyatımızda 17. yüzyılda Azmizâde Haleti ile altın çağını yaşayan rubainin, Cumhuriyet Devri'nde Yahya Kemal Beyatlı ile birlikte en iyi temsilcilerinden biri hiç şüphesiz Arif Nihat Asya'dır.
Yazımın bundan sonrasında Rubaiyatı Arif 1-2'den seçtiğim rubailerle baş başa bırakıyorum sizleri:

Ay

Baştanbaşa sahraları derya görür ay...
Dalmış, yine gökyüzünde rü'ya görür ay...
Ta fecre kadar seyrine doymaz gecenin;
Dünyamızı bir yepyeni dünya görür ay.

Mercanlar

Mermer kanasın, dal kanasın, gül kanasın...
Akşamların altın sisi tül tül kanasın...
Dal dal kırılıp çıtır çıtır mercanlar
Durgun suya son saksıdan eylül kanasın!

Yolcu

Gökler, alacak kanat kanat ruhumuzu,
Teşyî edecek meskenimiz yolcumuzu...
Artık, bir eser kalmayacak varlıktan...
Yer, hazmedecek yavaş yavaş tortumuzu.

Nesimi

Şirin'i ya Şeyhî ya Nevaî'ye verin!
Çöl lalesi Leyla'yı Fuzulî'ye verin!
Lakin kapanıp kabrine, dünyada bütün
Hil'atleri, üryan Nesimî'ye verin!

"Üsküdar"

Yorgan diye örtünüp karanlık suları
Son uykuya daldı "Üsküdar" yolcuları!
Ay vurduğu akşam, tepelerden denize
Ay mavisi düşlerle dolar uykuları!

Miraç III

Dünyamıza her gün yeni bir müjde getir!
"Yakut" de, "elmas" de, "zebercet" de; getir!
Mes'ut bir akşam bize yıldızlardan
Ey kutlu Muhammed, beşibiryerde getir!

Ergunerler

Neylerle atılmış bu soyun imzası...
(Ney) olsa gerek Erguner'in manası...
Bin yıl öteden duyarsınız, dinleyin ey
Altın eşiğin Şems ile Mevlana'sı!

Neyzen Tevfik III

Bir kuştun; geçti her gecen bir dalda;
Şöhret de küçüklüktü seninçin, mal da...
Ömrünce -fakat- oydu hazinen; şimdi,
Ey yolcu, neyin Konya'da, sen Kartal'da!

Mehtap

Bir dem ki teninden bize mehtap düşer;
Sazendesi, hanendesi bîtap düşer;
Hayretle, kemanda yay, geçer kendinden...
Udînin elinden yere mızrap düşer.

Nefes

Bir yerde ki rü'yalarım annemle dolar;
Çevrem -sanırım- ıtırla, çiğdemle dolar...
Tüy tüy nefesinden bilirim geldiğini...
Ruhum, yüreğim, odam o meltemle dolar!

Hala Sultan

"Rengim," dedi, "yok sedefte, mercanda benim;
Heykel de, resim de, ses de, destan da benim!"
"Hoşsun, iyisin belki" dedim, Afrodit'e,
"Lakin yüce gönlüm, Hala Sultan'da benim!"

Yelpaze

Âlemde en âsude günün dün geçti;
Kalp ağrıların silindi, hüznün geçti...
Dünyaya duyurmadan gelip gittiğini,
Yelpaze hafifliğiyle bir gün geçti.

Müzeyyen Senar II

Tambur, o sülün boyla ve ut, enle gelir;
Güften, girerek kol kola, bestenle gelir...
Yay telde, nefes neyde... Müzeyyen nerde?
Ey şarkı, senin tadın Müzeyyen'le gelir!

(indigodergisi.com, Nisan 2012)
(Düzenlenmiştir.)

YAVUZ BÜLENT BAKİLER
Ârif Nihat Asya
İHTİŞAMI
1978 TÜRK EDEBİYATI VAKFI

BEŞİR AYVAZOĞLU

(doğ. 1953)

11 Şubat 1953 tarihinde Sivas'ın Zara ilçesinde doğdu. Sivas'ta ilk ve orta öğreniminin ardından 1975'te Bursa Eğitim Enstitüsü edebiyat bölümünü tamamladı. Çeşitli liselerde Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptı. TRT'de uzman olarak çalıştı.

1985-1991 yılları arasında Tercüman gazetesinin "kültür-sanat" yönetmenliği yaptı.

Dergâh, Kubbealtı Akademi, Hareket, Hisar, İzlenim, Türk Edebiyatı, Türkiye Günlüğü, Yeni Türkiye gibi dergilerde birçok deneme ve makale yayımladı. Kültür Bakanı danışmanı olarak görev yaptı.

ADTYK Atatürk Kültür Merkezi, İstanbul Şehir Tiyatroları repertuvar kurulu, TDV İslâm Ansiklopedisi Türk dili ve edebiyatı danışma ve redaksiyon kurulu üyeliklerinde bulundu. Ayrıca CNN Türk'te iki yıl "Gökkubbemiz" adlı kültür programını hazırladı. Kasım 2001 ile temmuz 2005 tarihleri arasında Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyesi olarak görev yaptı.

Bitmeyen Koşu

Ey dost, aşarız dağları an içre susuz
Her dem susatır yolcuyu özlemdeki tuz
Koşmak, yine koşmak gerekir sevgiliye
Bizler güzelin hem yolu hem yolcusuyuz.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ

(1916-1994)

İstanbul Beylerbeyi'nde ilk ve ortaokuldan sonra öğrenimini Balıkesir Necatibey İlköğretmen Okulunda devam etti ve Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünü 1938'de bitirdi.

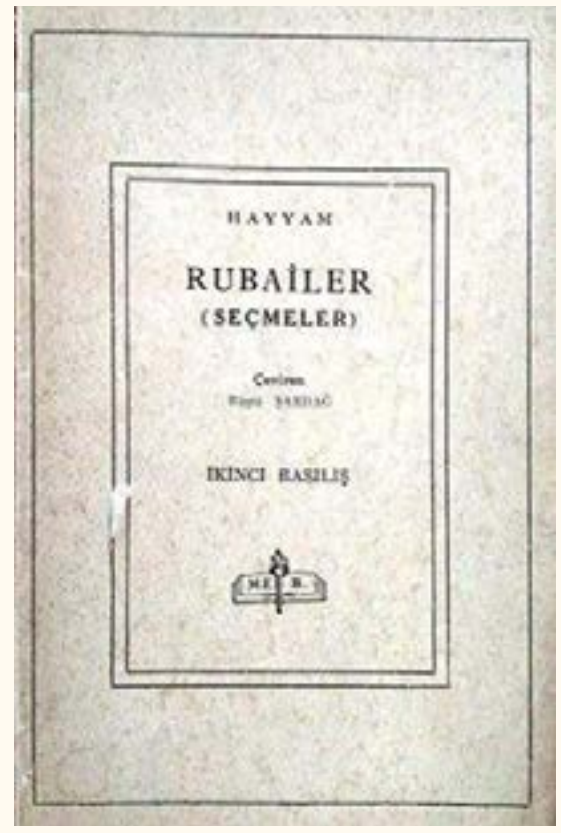

Öğretmenliğe başladı. Türk Ansiklopedisi'nde danışmanlık yaptı. İzmir'e yerleşip 1950'de İzmir Radyosu'nun kurucuları arasında yer aldı, İzmir Belediyesi'nde çalıştı, yazı işleri müdürlüğü yaptı, başkan yardımcısıyken 1968'de emekliye ayrıldı.

Ege Üniversitesi Gazetecilik Yüksek Okulu'nda ve Manisa Gençlik ve Spor Akademisi'nde dersler verdi. 1983-1987 döneminde İzmir milletvekili oldu. Daha sonraki yıllarda kendini tümüyle yazmaya, çeviri yapmaya ve beste çalışmalarına adadı. Hayyam rubailerinden seçilmiş örnekleri aynı vezinle Türkçeye çevirdi ve kitap olarak yayımladı. Çok popüler bestelere imza attı. Birçok Türk sanat müziği bestesi yaptı. *Apansız Uyanırsan* (beste), *Benzemez Kimse Sana* (güfte) en meşhur eserleridir.

İlk şiir ve öyküleri 1937'de Varlık dergisinde çıktı. Daha sonra hikâyelerini, Yenilik ve Hisar dergilerinde yayımlamayı sürdürdü. Deneme ve eleştirilerini de başta Ulus, Cumhuriyet, Vatan, Tan ve Güneş olmak üzere birçok gazetede yayımladı. İran edebiyatına duyduğu özel ilgi, ona 1971'de İran'ın Büyük Şükran Madalyası'nı kazandırdı.

Çocuk ve Rubai

Tacettin Şimşek

Serçeye Teklif

Bir şarkıya başlasak
bugün
gelsen de
Saklambaca dalsak
ebe olsan sen de
Kafdağlarının ardına dek uçmak
için
Kalsın kanadın bende
uçurtmam sende

Güfteden Besteye

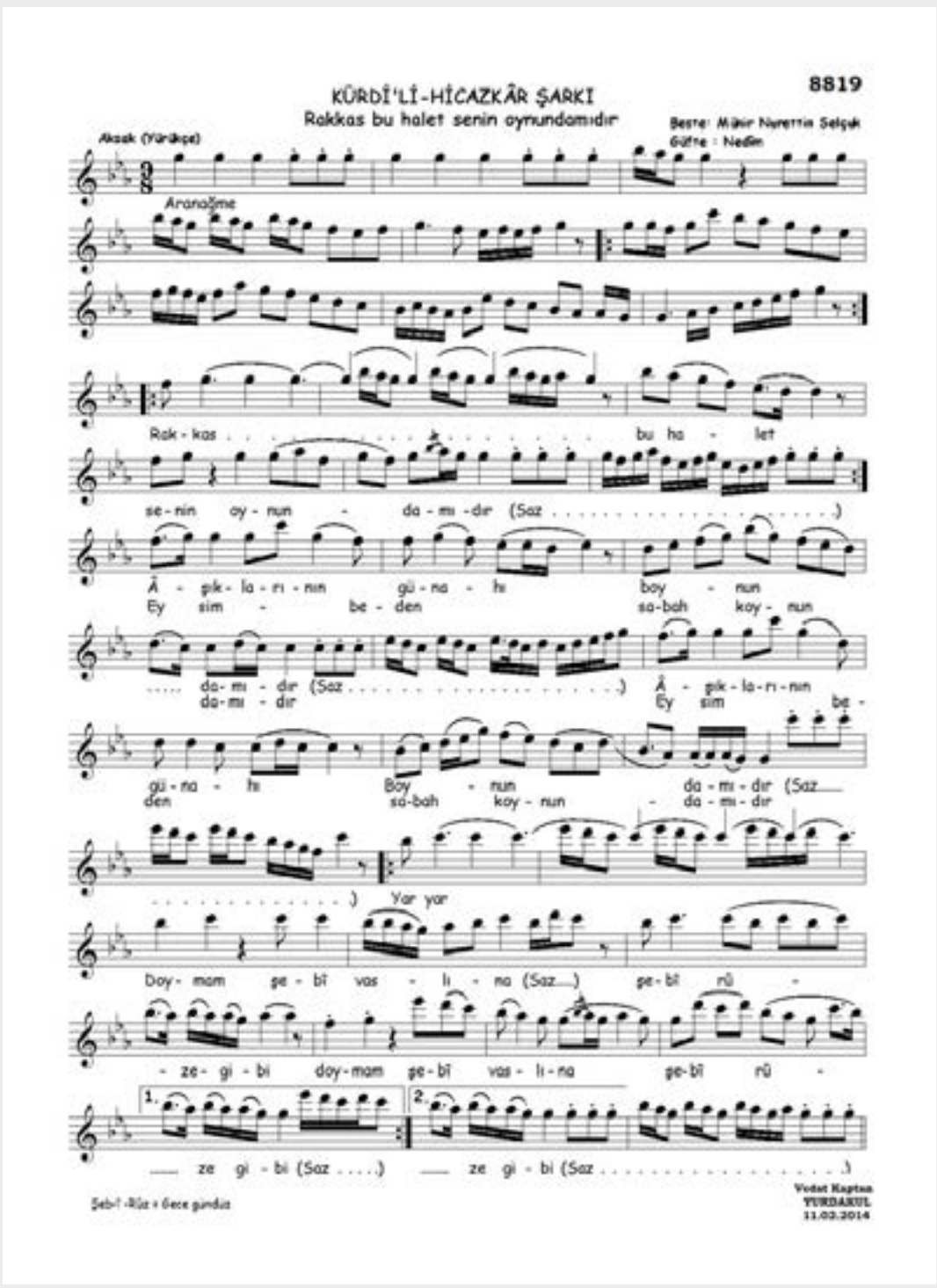

Rakkas Bu Hâlet Senin Oynunda mıdır?

Rakkas bu hâlet senin oynunda mıdır
Âşıklarının günahı boynunda mıdır
Doymam şeb-i vaslına şeb-i rûze gibi
Ey sîm-beden sabah koynunda mıdır

Güfte : Nedim
Beste : Münir Nurettin Selçuk
Makam : Kürdilihicazkâr
Usûl : Aksak

Gülle Başla Gülle Bitir

Sezai Karakoç için

Galib gibi
bir hüznü içip kanmıştır
Bir kutlu rüyayı
her vakit anmıştır
Yıllar yılı
gülle başlamıştır bu şiir
Besbelli
bugün gülle tamamlanmıştır

(öl. 16 Kasım 2021)

Öl(ün)ecek Yaş

Bülent Parlak için

Kalsın bu şehir boş
bu şiir tarifsiz
Lakin yaşasın
İzdiham'ın çizdiği iz
Dünyaya
asil bir dize kondurduk ya
Artık
ölecek çağları geçtik hepimiz

(öl. 19 Nisan 2022)

Kardeş Portre

Hayrettin Orhanoğlu için

Bir sevgili dünya yaratıp
kendince
Soy soyladı
sesten duru
sözden ince
Kardeşliği yaldızladı şairliğini
Bir portre bıraktı bizde
Hayrettince

(öl. 20 Nisan 2022)

Masalcımıza Veda

Mevlâna İdris Zengin için

Çözdükçe
ölümde gizlenen manayı
Dindirmeli
ruhlarda kopan fırtınayı
Biz şimdi şiirlerle
uğurlar gibiyiz
Şair ve zarif masalcı
Mevlâna'yı

(öl. 7 Haziran 2022)

Sevgi İklimi

Sevginle büyüt sar beni, sar müjdelere
Hapsetme sakın kuytu derin dîdelere
Davetlisi oldum gecenin sahibinin
Uydurma sebepsiz beni boş umdelere

Diriliş

Kalk, durma, diril! Sevgi ve nurdan vezin ör
Bir düş kurarak vaktin ağır gönlüne yor
Bitsin bu gönül yorgunu tavrın, neşelen
Es, fırtına ol! Doğ, güneş ol! Hep O'nu gör

Özgün Kederim

Gök kubbe yıkılsın geri dönsün seferim
Hüznüm, neşemin kaynağı senlik değerim
Sen yoksan eğer haykırırım sonra derim
Nerdesin ey sevgili özgün kederim!

B(S)en

Baksan duyamazsın beni artık sen de
Ben sen oluvermiştim o sonsuz günde
Bin yıl sana yandım yeniden yan dediler
Benden bir ateş yok mu senin gönlünde?

AŞKİSTAN

MUHSİN İLYAS SUBAŞI

Bulutun Gözyaşı

Bir kuş gibiyim, uçmuşum daldan, yuvadan,
Kaç dağda yıkandım, döküldüm kaç ovadan,
Kâh bir bulutun göz yaşıydım sevgilide;
Kâh yerde yeşerdim, döküldüm kâh havadan...

İnsan Bu

İnsan bu, ne efsunlu dileklerden gelir,
Kaç soylu rüyânın sabahından yönelir,
Kandan süzülürken nice yangından geçer;
Her gün yeni bir aşka koşarken dinlenir...

Vefa Takvimi

TEMMUZ-AĞUSTOS AYLARINDA DOĞUM/ÖLÜM TARİHİ OLAN, RUBAİ YAZMIŞ ŞAİRLER

DOĞUM TARİHLERİ

25 Temmuz 1942 Muhsin İlyas Subaşı
22 Ağustos 1926 Ümit Yaşar Oğuzcan

ÖLÜM TARİHLERİ

30 Temmuz 2020 Cahit Öney
21 Ağustos 1992 Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu
24 Ağustos 2014 Bekir Sıtkı Erdoğan

Rubai ailesi olarak vefat eden şairlerimizi rahmetle anıyor;
hayatta olan şairlerimize bereketli, sağlıklı, uzun bir ömür diliyoruz.

Der kârgeh-e kûzegerî bûdem dûş

Dîdem do hezâr kûze güya u hamûş

Her yek be zebân-e hal bâ men goftend

Kû kûzeger o kûze har o kûze forûş

Ömer Hayyam (1048-1131)

1

Çömlekçiye uğradım dün akşam bir an

Gördüm iki bin testi konuşkan susağan

Bir testi bu söylenişle cûş etti heman

Hey testi yapan testi alan testi satan[1]

Yahya Kemal Beyatlı (1884-1958)

2

Gördüm iki bin destiyi çömlekçide dün,

Dilsiz ya yavaş sesleşiyorlardı bütün.

Bir desti: "Bizim desticimiz nerde?" dedi,

"Ya desti alan, desti satan nerde bugün?.."[2]

Rüştü Şardağ (1917-1994)

---

1 Rübâîler ve Hayyam Rubâîlerini Türkçe Söyleyiş, (3.Baskı), İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 1988, s.78.

2 Bütün Yönleriyle Hayyam Rubaileri, (7. Basım), Özgür Yayınları, İstanbul 1999, s.159.

Rubai Kitaplığı

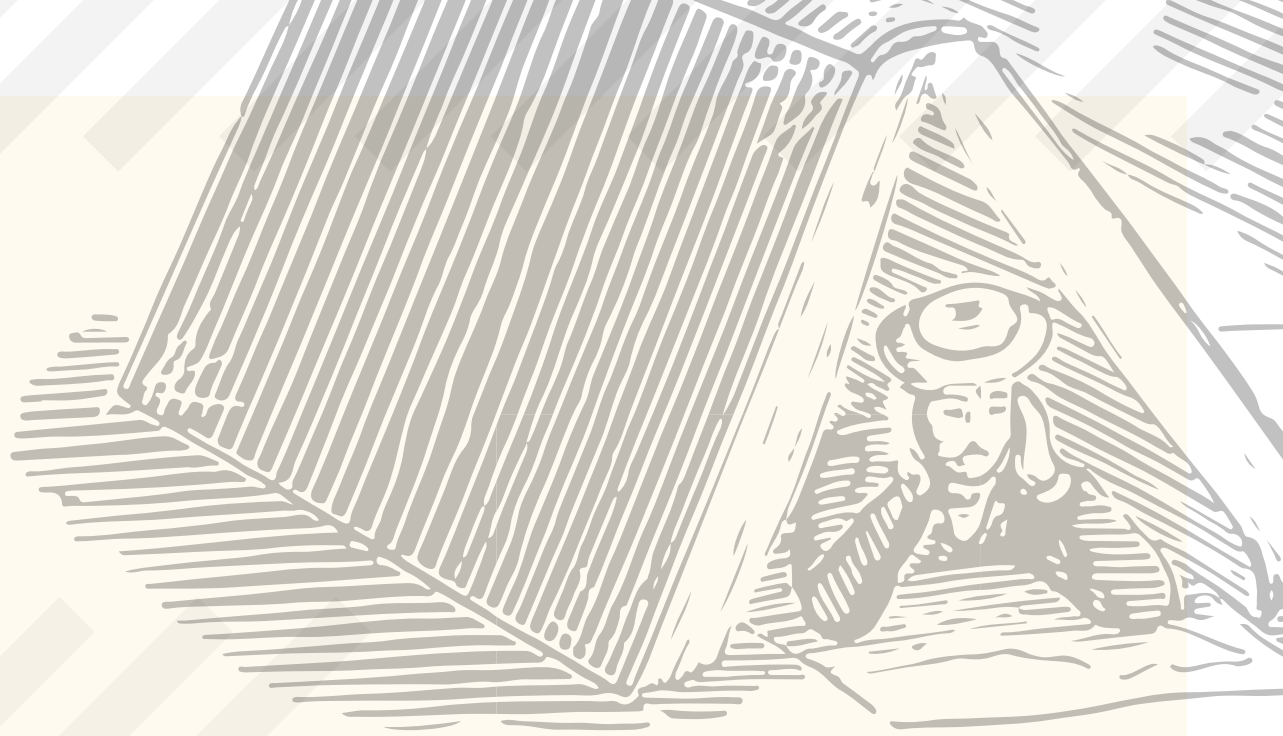

Göktaşı
Rubailer ve Dörtlükler

Şairi : Rüstem Akınsu
Yayınevi : Nokta Ofset
Sayfa Sayısı : 164

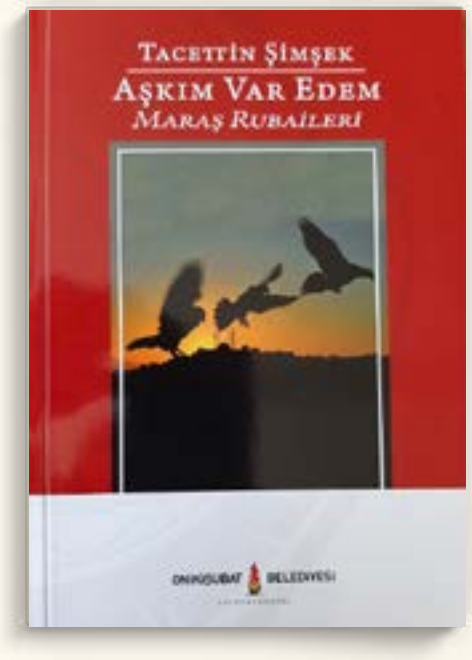

Aşkım Var Edem
Maraş Rubaileri

Şairi : Tacettin Şimşek
Yayınevi : Onikişubat Belediyesi
Basım Yeri : Kahramanmaraş
Basım Yılı : 2022
Sayfa Sayısı : 103

Rubailerinizin değerlendirilmesini ya da yayımlanmasını isterseniz aşağıdaki e-posta adresine gönderebilirsiniz.

Şiirle kalmanız dileğiyle...

rubaidergisi@gmail.com